TIMPUL ANCORAT ȘI TIMPUL TRAVERSAT ÎN MICROARHITECTURILE RURALE
Un studiu de cercetare prin proiect la Comana (România)

ANCHORED AND TRAVERSED TIME IN RURAL MICRO-ARCHITECTURES
A Design-Research Study in Comana (Romania)

Andra PANAIT andra_panait@yahoo.com
Mădălina IONESCU madalinaiftimi@gmail.com
Mădălina STĂNĂȘEL madalina.stanasel@yahoo.com

Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, București, RO
“Ion Mincu” University of Architecture and Urban Planning Bucharest, RO

Rezumat

Acest articol examinează modul în care intervențiile arhitecturale la scară mică mediază relația dintre permanență și schimbare în mediile rurale, în cadrul unui studiu desfășurat la Comana, județul Giurgiu, România. Lucrarea propune un cadru conceptual concentrat asupra a două regimuri temporale complementare: timpul ancorat, asociat rutinei, memoriei și întreținerii, și timpul traversat, legat de mișcare, orientare și experiența peisajului.

Din punct de vedere metodologic, studiul adoptă o abordare analitică, derivată în principal din teoria lui Francesco Careri privind mersul ca formă de producere a spațiului, așa cum este formulată în volumul Walkscapes: Walking as an Aesthetic Practice (2002/2017), și completată printr-o serie de fragmente din lucrarea lui Michel de

Abstract

This article examines how small-scale architectural interventions mediate between permanence and change in rural environments through a design-research study conducted in Comana, Giurgiu County (Romania). The paper proposes a focused conceptual framework based on two complementary temporal regimes: anchored time (routine, memory, maintenance) and traversed time (movement, orientation, and landscape experience).

Methodologically, the study adopts an analytical approach derived primarily from Francesco Careri’s theory of walking as spatial production, as framed in his book Walkscapes: Walking as an Aesthetic Practice (2002/2017), complemented by selected insights from Michel de Certeau’s The Practice of Everyday Life (1984). Fieldwork identified temporal

10.54508/Argument.18.09

Certeau, The Practice of Everyday Life (1984). Cercetarea de teren a identificat rupturi temporale precum traseele abandonate și pragurile dintre sat și peisaj, ulterior investigate prin proiecte realizate de studenți.

Rezultatele sunt evaluate printr-un cadru comparativ care urmărește repetabilitatea, orientarea, urmele sezoniere și întreținerea. Concluziile arată că microarhitecturile produc durată mai degrabă prin structurarea utilizării, a îngrijirii și a mișcării corporale decât prin forma arhitecturală. Intervențiile reușite mediază între rutinele locale și ritmurile ecologice, evitând atât conservarea statică, cât și supraproiectarea cu miză turistică.

Articolul susține necesitatea deplasării criteriilor de evaluare arhitecturală de la rezultatele formale către performanța temporală.

Cuvinte-cheie: timp ancorat, timp traversat, durată, practici ale mersului, orientare, microarhitecturi

ruptures such as abandoned routes and village–landscape thresholds, which were tested through student design projects.

The results are evaluated through a comparative framework addressing repeatability, orientation, seasonal traces, and maintenance. The findings demonstrate that micro-architectures generate duration primarily through the structuring of use, care, and embodied movement rather than through architectural form. Successful interventions operate as mediators between local routines and ecological rhythms, avoiding both static preservation and touristic over-design.

The paper argues for a shift in architectural evaluation from formal outcomes to temporal performance.

Keywords: anchored time, traversed time, duration, walking practices, orientation, micro-architectures

Introducere

Arhitectura s-a confruntat dintotdeauna cu moduri diferite de a înțelege timpul. În timp ce tradiția clasică aspira către o formă de permanență, modernitatea a obligat acest domeniu să își recunoască dependența de procese istorice, fluxuri și transformări. Timpul devine astfel o dimensiune fundamentală prin care spațiul arhitectural este produs, perceput și locuit. În discursul arhitectural contemporan, această dependență temporală este asociată tot mai frecvent dezbaterilor internaționale despre regenerarea rurală, proiectarea bazată pe patrimoniu și urbanismul peisager, în cadrul cărora mediile rurale sunt privite ca ecosisteme spațiale dinamice, modelate de durate calitative aflate în continuă schimbare.

Introduction

Architecture has long engaged with different ways of understanding time. While the classical tradition aspired to a form of permanence, modernity compelled the discipline to acknowledge its dependence on historical processes, flows, and transformation. Time is therefore a fundamental dimension through which architectural space is produced, perceived, and inhabited. In contemporary architectural discourse, this temporal condition is increasingly connected to international debates on rural regeneration, heritage-led design, and landscape urbanism, which understand rural environments as dynamic spatial ecosystems shaped by changing rhythms, practices, and forms of duration.

Istoriografia modernistă a introdus timpul drept componentă esențială a experienței arhitecturale. Sigfried Giedion integrează timpul în istoria modernismului, descriind percepția spațiului ca desfășurare prin mișcare și prin succesiunea punctelor de vedere, mai curând decât prin compoziții statice (Giedion, 1967). Arhitectura este astfel înțeleasă atât ca formă, cât și ca succesiune a unor experiențe spațiale desfășurate în timp.

Gândirea fenomenologică deplasează accentul către timpul trăit. Pentru Martin Heidegger, locuirea are o dimensiune temporală concretă: construirea, folosirea, repararea și abandonarea sunt legate de finitudinea umană și de apartenență (Heidegger, 1971).

Juhani Pallasmaa continuă această direcție, descriind arhitectura drept „materializare a memoriei": suprafețele, mirosurile, uzura și patina păstrează urmele vieții și fac timpul perceptibil prin intermediul corpului (Pallasmaa, 2012, pp. 50–65). Timpul capătă consistența unui strat depus în atmosferă, în obiceiuri și în urmele utilizării.

În contrapunct cu această viziune a duratei, avangardele radicale ale anilor ´60 au transformat timpul într-o condiție a mobilității și a schimbării continue. Proiectele lui Cedric Price și ale grupului Archigram au pus în circulație ideea unei arhitecturi concepute să se transforme, să răspundă nevoilor momentului și, în cele din urmă, să dispară odată cu acestea (Sadler, 2005).

Accentul se deplasează de la sedimentarea memoriei către capacitatea arhitecturii de a răspunde schimbărilor produse în timp. Mai recent, Jeremy Till descrie arhitectura ca pe o practică dependentă de circumstanțe sociale, economice, politice și temporale care intervin de-a lungul proiectării, construcției și utilizării și care nu pot fi controlate integral de arhitect (Till, 2009). Daniel A. Barber susține, la rândul său, că edificiile trebuie concepute în raport cu regimuri climatice în schimbare și cu performanța energetică pe termen lung (Barber, 2020).

Modernist historiography introduced time as an essential component of architectural experience. Sigfried Giedion integrates time into the history of modernism by describing spatial perception as unfolding through movement and successive viewpoints rather than through static compositions (Giedion, 1967). Architecture is thus understood not only as form but also as a sequence of spatial experience unfolding in time.

Phenomenological thinking shifts the emphasis to lived time. For Martin Heidegger, dwelling has a concrete temporal dimension: building, using, repairing, and abandoning all relate to human finitude and belonging (Heidegger, 1971).

Juhani Pallasmaa continues this line of thought, describing architecture as the "materialization of memory": surfaces, smells, wear and tear, and patina preserve traces of life and make time perceptible through the body (Pallasmaa, 2012, pp. 50–65). Time acquires the density of a layer deposited in the atmosphere, in habits, and in the traces of use.

In contrast to this understanding of duration, the radical avant-gardes of the 1960s transformed time into a condition of mobility and continuous change. The projects of Cedric Price and the Archigram group introduced the idea of an architecture designed to transform, respond to immediate needs, and ultimately disappear along with them (Sadler, 2005).

The emphasis shifts from the sedimentation of memory to architecture's capacity to respond to changes unfolding over time. More recently, Jeremy Till describes architecture as a practice dependent on social, economic, political, and temporal circumstances that intervene throughout the processes of design, construction, and use, and that cannot be fully controlled by the architect (Till, 2009). Daniel A. Barber, in turn, argues that buildings should be designed in relation to changing climatic regimes and long-term energy performance (Barber, 2020).

Aceste poziții conturează un câmp polimorf: timpul se manifestă ca strat depus în memoria locuirii, ca succesiune de momente în cadrul unei percepții aflate în mișcare și ca o condiție a incertitudinii climatice și sociale. Articolul propune un cadru conceptual și evaluativ care distinge între timpul ancorat și timpul traversat.

Scop și obiective

Scopul principal al acestei cercetări este de a examina modul în care micro-intervențiile pot funcționa ca instrumente operaționale de mediere între permanență și efemeritate în mediile rurale, făcând timpul calitativ perceptibil prin spațiu, utilizare și memorie.

Pentru atingerea acestui scop, studiul formulează următoarele obiective specifice:

_ Conceptualizarea unui cadru temporal binomial care distinge între timpul traversat (dat de ritmurile dinamice ale peisajului, mișcarea și progresia) și timpul ancorat (dat de locuirea stabilă, rutina și memoria colectivă), în interiorul aceluiași ecosistem rural.
_ Aplicarea unor metodologii de cercetare prin proiectare în cadrul atelierului, utilizând proiectele drept ipoteze experimentale pentru testarea noțiunilor teoretice referitoare la durată.
_ Elaborarea unei grile operaționale de evaluare, capabilă să analizeze și să compare performanța temporală pe termen lung, parametrii de întreținere și adaptabilitatea sezonieră a intervențiilor arhitecturale la scară mică.

These positions outline a polymorphic field: time manifests as layers deposited through the memories of habitation, as a succession of frames in shifting perception and as a condition of climatic and social uncertainty. This article proposes a conceptual and evaluative framework that distinguishes between anchored time and traversed time, within this theoretical spectrum.

Aim and Objectives

The primary purpose of this research is to examine how small-scale architectural interventions can act as operational tools to mediate between permanence and ephemerality in rural environments, making qualitative time perceptible through space, use, and memory.

To achieve this purpose, the study outlines the following specific objectives:

_ To conceptualize a temporal binomial framework distinguishing between traversed time (dynamic landscape rhythms, movement, and progress) and anchored time (stable dwelling, routine, and collective memory) within a shared rural ecosystem.

_ To deploy design-research methodologies within an architectural studio setting, using projects as experimental hypotheses to test theoretical notions of duration.
_ To construct an operational evaluation rubric capable of assessing and comparing the long-term temporal performance, maintenance parameters, and seasonal adaptability of minor architectures.

Metodologie

Metodologia articulează investigația teoretică, cercetarea calitativă de teren și experimentarea bazată pe proiect. Etapa documentară a presupus consultarea unor monografii, surse istorice, hărți și documente locale, pentru a înțelege dezvoltarea satului Comana și relația sa structurală cu peisajul înconjurător al Deltei Neajlovului.

Cercetarea de teren s-a desfășurat sistematic prin practici ale mersului, abordate în două moduri complementare: deplasări de grup orientate către repere prestabilite din sat și din peisajul înconjurător și trasee exploratorii de tip derivă, ghidate de curiozitatea spațială și de rute informale. Ca instrumente teoretice, studiul s-a concentrat asupra a două perspective esențiale privind mersul. Pentru Michel de Certeau, mersul performează, negociază și reconfigurează spațiul de la un moment la altul, funcționând ca un enunț spațial (de Certeau, 1984). Pentru Francesco Careri, mersul produce locuri, iar pauzele și punctele de oprire alcătuiesc o topografie a sensurilor, care poate fi cartografiată și amplificată prin intervenții minimale (Careri, 2002).

Studiul a cartografiat rupturile temporale din interiorul satului și al peisajului, precum locuințele abandonate, traseele întrerupte și infrastructurile neglijate. Aceste observații au fost corelate cu materialul narativ obținut prin interviuri semistructurate cu locuitorii, privind rutinele cotidiene, biografiile personale și deficiențele infrastructurale percepute.

Limitări metodologice

Recunoașterea constrângerilor cercetării de teren este necesară pentru validarea cadrului de evaluare. Activitatea de teren s-a desfășurat într-un interval scurt, alcătuit din 3–4 vizite la amplasament. Această durată redusă

Methodology

The methodology brings together theoretical inquiry, qualitative field research, and project-based experimentation. The documentary phase involved consulting monographs, historical sources, maps, and local records in order to understand the development of Comana village and its structural relationship with the surrounding landscape of the Neajlov Delta.

Field research was systematically conducted through walking practices, which were approached through two complementary modes: group walks oriented toward predetermined landmarks within the village and surrounding landscape, and exploratory drifting walks guided by spatial curiosity and informal routes. As theoretical tools, the study focused on two key readings on walking. For Michel de Certeau, walking performs, negotiates, and remakes space moment by moment, acting as a spatial utterance (de Certeau, 1984). For Francesco Careri, walking produces places, wherein pauses and stopping points compose a topography of meanings that can be mapped and amplified through minimal interventions (Careri, 2002).

The study mapped temporal ruptures within the village and landscape, such as abandoned homes, interrupted routes, and neglected infrastructures. These observations were cross-referenced with narrative material gathered from semi-structured interviews with local residents regarding their daily routines, biographies, and perceived infrastructural shortcomings.

Methodological Limitations

Acknowledging the constraints of the field research is necessary for validating the evaluation framework. The fieldwork was restricted to a brief period consisting of 3–4 site visits. This short duration yields only a partial, cross-

oferă doar o cunoaștere parțială și transversală a sitului, limitând colectarea empirică directă a transformărilor de mediu pe termen lung. Pentru a reduce efectele acestei limitări, cadrul de cercetare utilizează proiectele ca ipoteze operaționale testabile. Prin evaluarea proiectelor pe baza unor indicatori expliciți, precum actorii implicați în întreținere și ciclurile de viață ale materialelor, cadrul compensează durata redusă a cercetării de teren prin stabilirea unor parametri speculativi, dar verificabili, care pot susține viitoare evaluări longitudinale.

Studiul de caz: parcurs și exterioritate, Comana, Giurgiu

Acest cadru teoretic a fost testat în atelierul de proiectare de arhitectură din anul al doilea („Atelier 22", coordonat de prof. Andra Panait) al Facultății de Arhitectură, UAUIM, sub tema „Parcurs și exterioritate". Satul Comana, din județul Giurgiu, România, a constituit studiul de caz principal datorită coexistenței vizibile a două regimuri temporale distincte: acumularea lentă a patrimoniului comunitar și ritmurile sezoniere, intens dinamice, ale ecosistemului Deltei Neajlovului.

Studenții au fost organizați în echipe de lucru, iar analiza a fost structurată pe două direcții metodologice explicite: timpul peisajului, exprimat prin deplasare, orientare, opriri și sezonalitate și timpul satului, exprimat prin rutină, memorie, întreținere și infrastructuri comunitare. Pentru structurarea observațiilor de teren, cercetarea a utilizat categoriile analitice prezentate în Tabelul 1.

Pe baza acestor criterii, propunerile studenților s-au dezvoltat în jurul unor tipologii spațiale distincte, funcționând ca metode arhitecturale experimentale pentru abordarea unor condiții temporale locale specifice, sintetizate în Tabelul 2.

sectional knowledge of the site, limiting the direct empirical gathering of long-term environmental transformations. To mitigate the effects of this limitation, the research framework treats the projects as testable operational hypotheses. By evaluating them through explicit indicators, such as the actors responsible for maintenance and the life cycles of materials, the framework compensates for the limited duration of the fieldwork by establishing speculative yet verifiable parameters that can support future longitudinal assessments.

Case Study: Path and Exteriority, Comana, Giurgiu

This conceptual framework was explored in the second-year architectural design studio ("Studio 22," coordinated by Prof. Andra Panait) at the Faculty of Architecture, UAUIM, under the theme "Path and Exteriority." Comana village, located in Giurgiu County, Romania, served as the primary case study due to the visible coexistence of two distinct temporal regimes: the slow accumulation of community heritage and the highly dynamic seasonal rhythms of the Neajlov Delta ecosystem.

The students were organized into working teams, and the analysis was structured along two explicit methodological directions: the time of the landscape, expressed through movement, orientation, stops, and seasonality, and the time of the village, expressed through routine, memory, maintenance, and community infrastructure. To structure the field observations, the research used the analytical categories presented in Table 1.

Based on these criteria, student proposals developed along distinct spatial typologies, functioning as experimental architectural methods to address specific local temporal conditions, as summarized in Table 2.

Tabel 1. Cadru analitic pentru situațiile din teren și pentru evaluarea proiectului / Analytical framework for field observations and project evaluation.
Sursa/ Source: Autorii / Authors

Criteriu Criterion	**Ce se evaluează (definiție operațională)** **What it assesses (operational definition)**	**Ce se observă, ce se chestionează** **What to observe, what to ask**
Orientare și ritm Wayfinding and pace	Cum intervenția remodelează mersul și percepția: praguri, secvențe, pauze, reorientare How the intervention reshapes walking and perception: thresholds, sequences, pauses, reorientation	numărul de praguri, opriri; alternarea expunere-adăpost; lizibilitatea traseului; „unde se încetinește și de ce?” number of thresholds, stops; alternation of exposure-shelter; legibility of the route; “where do you slow down, and why?”
Repetabilitate Repeatability	Dacă generează practici care se pot repeta (zilnic, săptămânal, sezonier), nu doar utilizare ocazională Whether it generates practices that can recur (daily, weekly, seasonal), not just occasional use	cine se întoarce; cât de des; ce practică mai exact (pescuit, gătit, întâlniri, confecționare/reparații); dependență de evenimente vs. rutină who returns; how often; which practice exactly (fishing, cooking, meeting, making/repairing); dependence on events vs routine
Urme sezoniere Seasonal traces	Ce fel de urme acceptă și face inteligibile: apă, noroi, vegetație, patină, depuneri, uzură What kinds of traces it accepts and renders intelligible: water, mud, vegetation, patina, deposits, wear	ce se schimbă de-a lungul anotimpurilor; dacă urmele sunt anticipate/„binevenite” sau se transformă în deteriorare; puncte vulnerabile (putregai, colmatare, alunecare/eroziune) what changes across seasons; whether traces are anticipated/ “welcomed” or become deterioration; vulnerable points (rot, clogging, slipping/erosion)
Întreținere Maintenance	Claritate și realism al întreținerii: actor responsabil + sarcini + frecvență + resurse Clarity and realism of upkeep: responsible actor + tasks + frequency + resources	cine curăță/inspectează/repară; la ce intervale; cu ce materiale și cu ce acces; cost/efort aproximativ; ce se întâmplă dacă întreținerea lipsește who cleans/inspects/repairs; at what intervals; with what materials and access; rough cost/effort; what happens if maintenance is absent

Tabel 2. (Pagina alăturată) Direcții de intervenție, ca experiență temporală distinctă / (Next page) Directions of intervention as distinct temporal experiences
Sursa/ Source: Autorii / Authors

Teme Theme		Sub-zonă / tip de intervenție Sub-area / type of intervention	Timp Time
Timpul peisajului și al traversării The time of the landscape and of the crossing	1	Trasee ecologice, pod, observator, vedere panoramică / Ecological trails, bridge, observatory, panoramic view	Timp traversat, stratificat: călătorie lentă, rătăcire controlată, alternanță între apropiere și altitudine, conștientizarea timpului ecologic. / Traversed, stratified time: slow journey, controlled wandering, alternation between closeness and elevation, awareness of ecological time.
	2	Platformă în poiană, loc de odihnă între pădure și apă, loc de învățare / Platform in the clearing, resting place between forest and water, place of learning	Timp al tranziției: pragul dintre sat și natură, perioada intermediară de odihnă și contemplare, schimbarea „regimului temporal" al percepției. / Transitional time: threshold between village and nature, intermediate period of rest and contemplation, change in the „temporal regime" of perception.
	3	Circuit monastic, trasee, pod, pontoane / Monastic circuit, trails, bridge, pontoons	Timp ritualic și comunitar: suprapunere între timpul liturgic, turistic și cotidian; călătoria ca montaj al duratei și opririlor. / Ritual and community time: overlap between liturgical, tourist, and everyday time; journey as a montage of durations and stops.
	4	Pontoane, debarcader, platforme la marginea satului / Pontoons, landing stage, platforms on the edge of the village	Timp dilatat: așteptare, pescuit, apus; timp legat de variația oscilantă a nivelului apei și de ritmurile ecosistemului. / Dilated time: waiting, fishing, sunset; time linked to the oscillating variation of the water level and the rhythms of the ecosystem.
	5	Pontoane mici, pauze de odihnă lângă "Fântâna cu nuc" / Small pontoons, rest stops, platform near "Fântâna cu nuc"	Timp suspendat: drumul este fragmentat în insule de tăcere; variațiile sezoniere (zonă umedă/uscat) devin o experiență temporală directă. / Suspended time: the road is fragmented into islands of silence; seasonal variations (wetland/dry) become a direct temporal experience.
Timpul memoriei și al moștenirii culturale The time of memory and cultural heritage	6	Casa Memorială Naum, bancă, platformă, ponton / Naum Memorial House, bench, platform, pontoon	Timp biografic și literar: imaginația suprarealistă reactivată în prezent; timp pentru comemorare și interpretare. / Biographical and literary time: surrealist imagination reactivated in the present; time for remembrance and interpretation.
	7	Fermă reorganizată, anexe, bucătărie de vară / Reorganized farm, outbuildings, summer kitchen	Domestic everyday time: clarified routines, fluid daily routes; aging supported by accessibility and spatial legibility. / Timpul cotidian domestic: rutine clarificate, trasee zilnice fluide; timpul pentru îmbătrânire trăit mai ușor și mai lizibil.
	8	Casă, bucătărie comunitară, seră și grădină comunală / House, community kitchen, greenhouse, and communal garden	Comunitate și timp productiv: mult timp pentru cultivare și îngrijire, combinat cu timp pentru întâlniri și gătit împreună. / Community and productive time: time dedicated to cultivation and care, combined with time for meetings and cooking together.
	9	Casa-studio, spațiu expozițional și atelier de sculptor / Sculptor's house-studio, exhibition space, and workshop	Timp pentru meșteșuguri și transmitere: durata lentă a muncii manuale + temporalitățile evenimentelor (vizite, ateliere, expoziții). / Time for craft and transmission: slow duration of manual work + event temporalities (visits, workshops, exhibitions).

Rezultate

Analiza proiectelor studenților evidențiază două logici operaționale complementare, corespunzătoare cadrului temporal propus: timpul traversat, generat prin mișcare și prin experiența schimbătoare a peisajului, și timpul ancorat, produs prin repetiție, grijă și locuire cotidiană. În locul unei evaluări individuale a proiectelor, discuția identifică strategiile spațiale recurente prezente în mai multe intervenții și examinează modul în care acestea structurează experiența temporală.

Timpul traversat: mișcarea ca producătoare de durată

O strategie recurentă în proiectele orientate către peisaj constă în transformarea circulației într-o experiență temporală. Traseele, podurile și pontoanele încetează să funcționeze exclusiv ca infrastructuri ale deplasării eficiente și fragmentează traiectoriile liniare prin secvențe de încetinire, observare și reorientare. Durata rezultă astfel din modificările de ritm și percepție, mai curând decât din distanța parcursă.

În mai multe proiecte, pragurile arhitecturale mediază trecerea dintre sat și peisajul umed din jur. Într-una dintre propuneri, reconfigurarea drumului și a podului organizează alternanța dintre puncte de vedere la nivelul solului și perspective înălțate, făcând posibile forme diferite de observare a mediului și reducând impactul asupra ecosistemului. Platformele de observație prelungesc timpul petrecut în peisaj prin susținerea unor activități staționare, precum observarea păsărilor și monitorizarea mediului, în loc să faciliteze exclusiv circulația (Fig. 1).

Results

The analysis of the student projects reveals two complementary operational logics corresponding to the proposed temporal framework: traversed time, generated through movement and changing landscape experience, and anchored time, generated through repetition, care, and everyday inhabitation. Rather than evaluating projects individually, the discussion identifies recurring spatial strategies that appear across multiple interventions and examines how these strategies organize temporal experience.

Traversed Time: Movement as a Producer of Duration

A recurring strategy among the landscape-oriented projects is the transformation of circulation into temporal experience. Rather than functioning as infrastructure for efficient movement, paths, bridges, and pontoons repeatedly interrupt linear trajectories through sequences of slowing, observation, and reorientation. Duration therefore emerges from changes in pace and perception rather than from the distance travelled.

Across several projects, architectural thresholds mediate the transition between the village and the surrounding wetland landscape. In one proposal, the redesigned road and bridge organize alternating ground-level and elevated viewpoints, enabling different forms of environmental observation while minimizing ecological disturbance. Observation platforms extend the time spent in the landscape by supporting stationary activities such as birdwatching and environmental monitoring rather than simply facilitating circulation (Fig. 1).

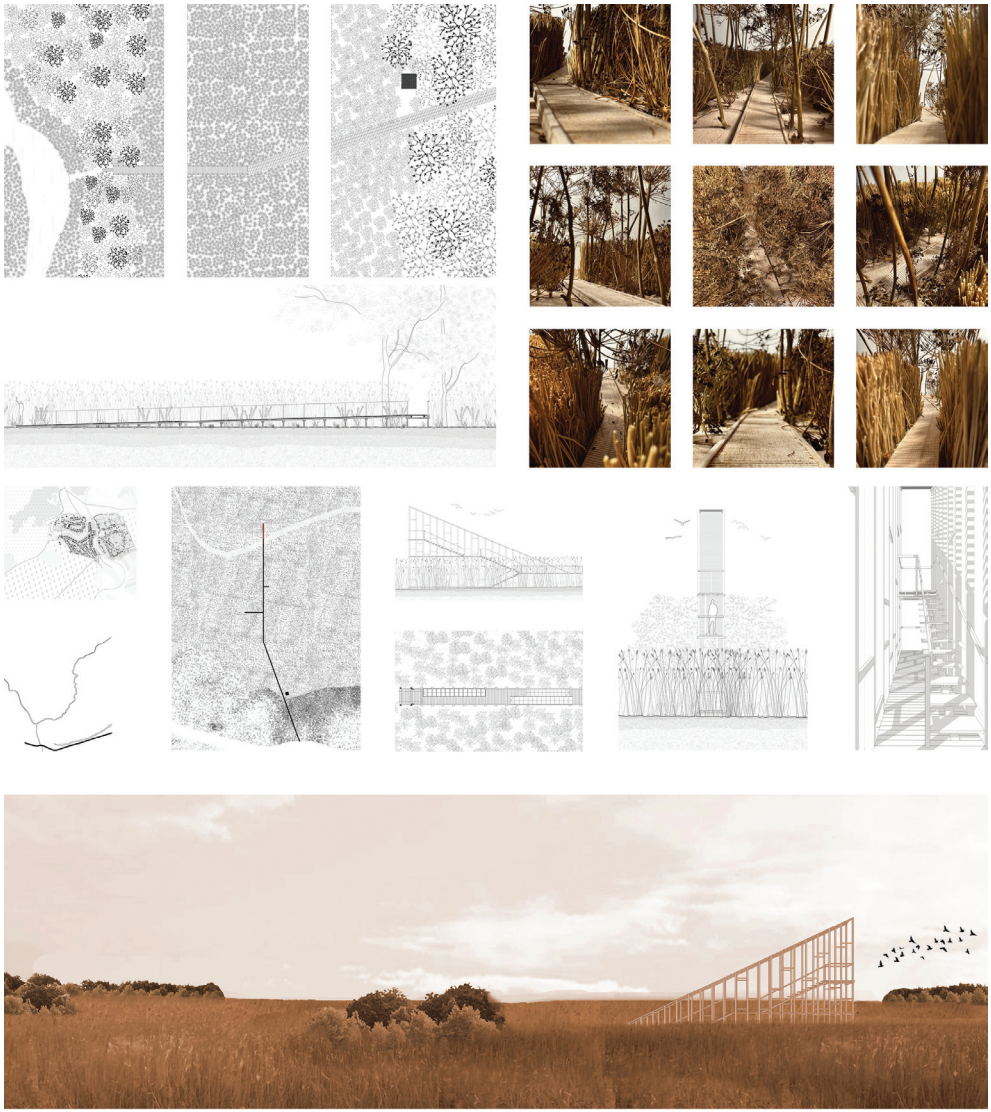

Fig. 1. Fragment din cercetarea realizată de studenții B. Jagă, L. Pantelimon, R. Bolohan, I. Radu. / Excerpt from the research by students B. Jagă, L. Pantelimon, R. Bolohan, I. Radu.
Sursa/ Source: Design studio 22, Prof. Andra Panait, UAUIM, 2025.

O strategie comparabilă apare în intervențiile situate între pădure și apă. Spațiile recreative sunt concepute pentru a spori accesibilitatea și pentru a proteja habitatele fragile. În mod similar, o poiană din pădurea de plopi tremurători organizează ocuparea individuală și colectivă prin puncte de observație atent amplasate, care intensifică relația vizuală și acustică cu peisajul fără a extinde amprenta construită (Fig. 2).

A comparable strategy appears in interventions positioned between forest and water. Recreational spaces are designed to increase accessibility while protecting fragile habitats. Similarly, a clearing within the aspen forest organizes individual and collective occupation through carefully located observation points that intensify visual and acoustic engagement with the landscape without increasing the built footprint (Fig. 2).

Fig. 2. Fragment din cercetarea realizată de studenții I. Petrașiuc, D. Movileanu, A. Caramzulescu, A. Șușu. / Excerpt from the research by students I. Petrașiuc, D. Movileanu, A. Caramzulescu, A. Șușu.
Sursa/ Source: Design studio 22, Prof. Andra Panait, UAUIM, 2025.

Intervenția din jurul Mănăstirii Comana aplică același principiu al construirii pragurilor. Traseul reconfigurat reconectează satul, incinta mănăstirii și râul într-o secvență continuă de deplasare. Refectoriul, podul și pontoanele reconstruite stabilesc tranziții între activități rituale, comunitare și orientate către peisaj, transformând circulația într-o succesiune de experiențe spațiale diferențiate, în locul unei legături directe între destinații (Fig. 3).

The intervention around Comana Monastery employs the same principle of threshold-making. The redesigned route reconnects the village, monastery precinct, and river into a continuous sequence of movement. The refectory, bridge, and reconstructed pontoons establish transitions between ritual, communal, and landscape-oriented activities, transforming circulation into a succession of differentiated spatial experiences rather than a direct connection between destinations (Fig. 3).

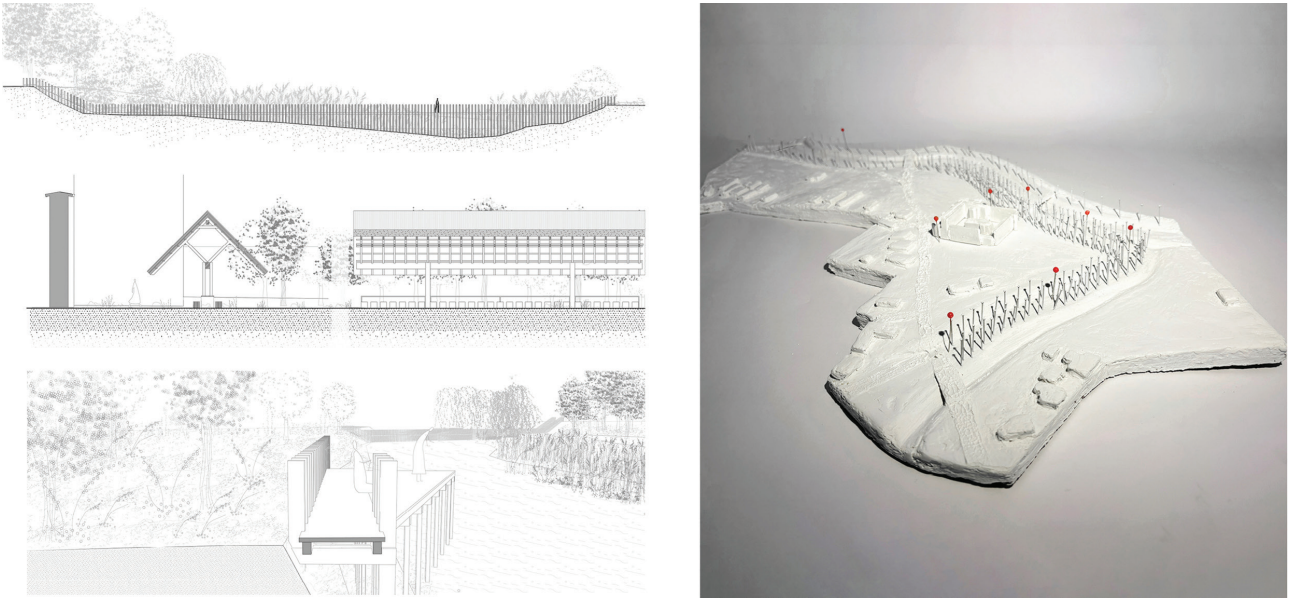

Fig. 3. Fragment din cercetarea realizată de studenții A. Androne, T. Mărășescu, R. Bârsășteanu, T. Angelescu, M. Enache. / Excerpt from the research by students A. Androne, T. Mărășescu, R. Bârsășteanu, T. Angelescu, M. Enache.
Sursa/ Source: Design studio 22, Prof. Andra Panait, UAUIM, 2025.

Ritmurile ecologice ca structură temporală

În cadrul intervențiilor orientate către peisaj, procesele ecologice devin o componentă activă a organizării arhitecturale. Proiectele integrează variațiile sezoniere ale nivelului apei, creșterea vegetației și schimbările tiparelor de utilizare, tratând variabilitatea mediului drept condiție de proiectare.

Intervențiile amplasate de-a lungul malului reinterpretează traseele informale existente prin structuri ușoare care susțin activități recurente precum pescuitul, plimbarea cu barca, observarea și odihna. Platformele suspendate, pontoanele și structurile discrete pentru repaus permit folosirea continuă a locului în pofida variațiilor sezoniere ale nivelului apei, demonstrând cum poate fi obținută prin adaptare continuitatea arhitecturală, fără a depinde de permanență (Fig. 4).

Aceeași strategie caracterizează intervențiile situate la limita dintre pădure și mlaștină. Punctele de odihnă distribuite, pontoanele articulate și platformele înălțate creează o succesiune de ocupări temporare de-a lungul unui traseu altminteri continuu. Aceste elemente structurează variații ale ritmului mersului, ale observației și ale interacțiunii sociale, integrând simultan dinamica ecologică și evenimentele culturale cu relevanță locală, precum Festivalul Bujorului (Fig. 5).

Ecological Rhythms as Temporal Structure

Across the landscape interventions, ecological processes become an active component of architectural organization. Instead of resisting environmental variability, the projects accommodate seasonal fluctuations in water level, vegetation growth, and patterns of human use.

Projects located along the riverbank reinterpret existing informal paths through lightweight interventions that support recurring activities such as fishing, boating, observation, and resting. Suspended platforms, pontoons, and modest resting structures allow continued use despite seasonal changes in water level, demonstrating how architectural continuity can be achieved through adaptation rather than permanence (Fig. 4).

The same strategy characterizes interventions at the forest–swamp interface. Distributed resting points, articulated pontoons, and elevated platforms create a sequence of temporary occupations along an otherwise continuous route. Rather than accelerating movement, these elements structure variations in walking speed, observation, and social interaction while simultaneously acknowledging ecological dynamics and locally significant cultural events, such as the Peony Festival (Fig. 5).

Fig. 4. Fragment din cercetarea realizată de studenții A. Cuzdriorean, M. Muraru, E. Chisăliță. / Excerpt from the research by students A. Cuzdriorean, M. Muraru, E. Chisăliță. Sursa/ Source: Design studio 22, Prof. Andra Panait, UAUIM, 2025.

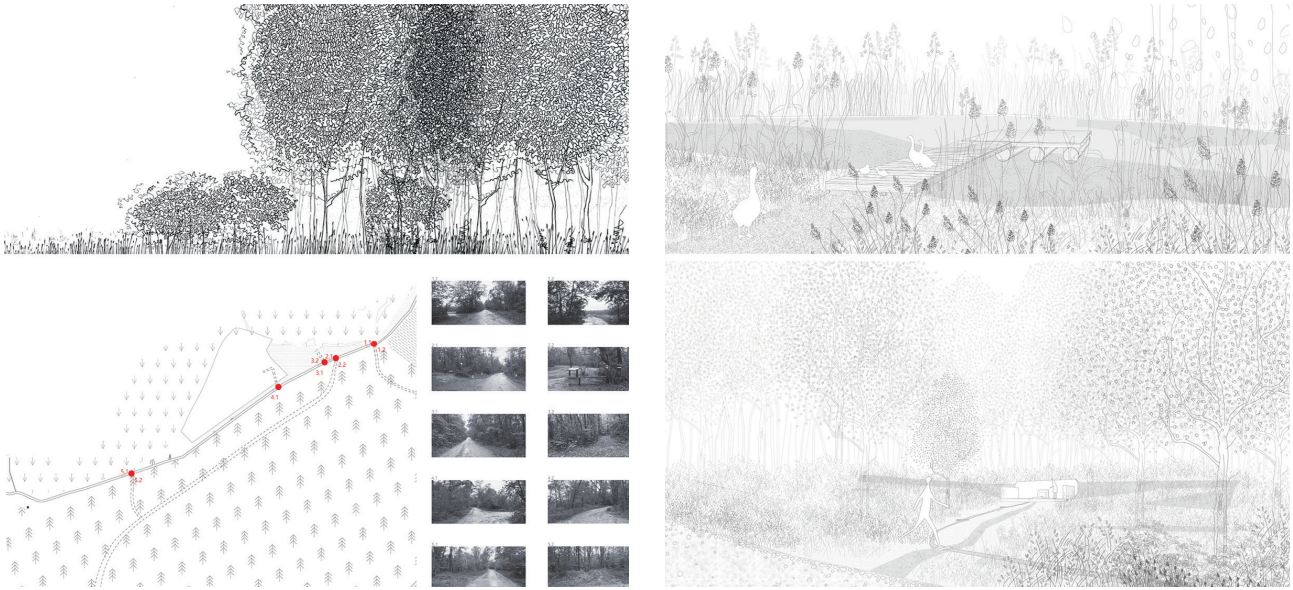

Fig. 5. Fragment din cercetarea realizată de studenții A. Drăghici, A. Stan, L. Ulea, A. Apostu. / Excerpt from the research by students A. Drăghici, A. Stan, L. Ulea, A. Apostu. Sursa/ Source: Design studio 22, Prof. Andra Panait, UAUIM, 2025.

Timpul ancorat: repetiție, întreținere și locuire cotidiană

Proiectele dezvoltate în interiorul satului produc durată prin continuitate. Valoarea arhitecturală a acestor intervenții constă în consolidarea rutinelor existente, clarificarea organizării spațiale cotidiene și susținerea întreținerii pe termen lung. Continuitatea temporală rezultă astfel din utilizarea repetată, mai curând decât din permanența formală.

Mai multe proiecte arată cum intervențiile minimale pot reactiva structuri culturale și domestice existente, păstrându-le caracterul. La casa memorială Gellu Naum, o bancă, o platformă pentru întâlniri și un ponton din stuf reconectează locuința atât cu satul, cât și cu peisajul mlaștinii. Împreună, aceste elemente organizează straturi temporale complementare: memoria este consolidată printr-un punct de observație permanent, activitățile comunitare sunt găzduite în curte, iar pontonul extinde explorarea literară și ambientală către peisajul înconjurător. Dintre toate proiectele analizate, această intervenție ilustrează cel mai clar interacțiunea dintre timpul ancorat și timpul traversat (Fig. 6).

Un accent comparabil asupra continuității cotidiene apare în intervenția realizată la gospodăria familiei Țuică. Anexele existente sunt reorganizate pentru a clarifica circulațiile domestice și pentru a îmbunătăți accesibilitatea persoanelor vârstnice, prin utilizarea unor tehnici de construcție familiare și a materialelor disponibile local. Bucătăria de vară devine centrul de organizare al gospodăriei, deoarece concentrează activitățile zilnice recurente și arată cum continuitatea arhitecturală este susținută prin utilizare repetată, fără a depinde de construcții noi (Fig. 7).

Anchored Time: Repetition, Maintenance, and Everyday Inhabitation

Village-based projects generate duration through continuity rather than movement. Across these interventions, architectural value lies in reinforcing existing routines, clarifying everyday spatial organization, and enabling long-term maintenance. Temporal continuity therefore results from repeated use rather than formal permanence.

Several projects demonstrate how minimal interventions reactivate existing cultural and domestic structures without fundamentally altering their character. At the Gellu Naum memorial house, a bench, gathering platform, and reed pontoon reconnect the house with both the village and the marsh landscape. Together, these elements organize complementary temporal layers: memory is reinforced through a permanent viewpoint, communal activities are accommodated within the courtyard, and the pontoon extends literary and environmental exploration into the surrounding landscape. Among all projects, this intervention most clearly demonstrates the interaction between anchored and traversed time (Fig. 6).

A similar emphasis on everyday continuity informs the intervention at the Tuica household. Existing annexes are reorganized to clarify domestic circulation and improve accessibility for the elderly residents while relying on familiar construction techniques and locally available materials. The summer kitchen becomes the organizational centre of the household because it concentrates recurring daily activities, illustrating how architectural continuity is sustained through repetitive use rather than through new construction (Fig. 7).

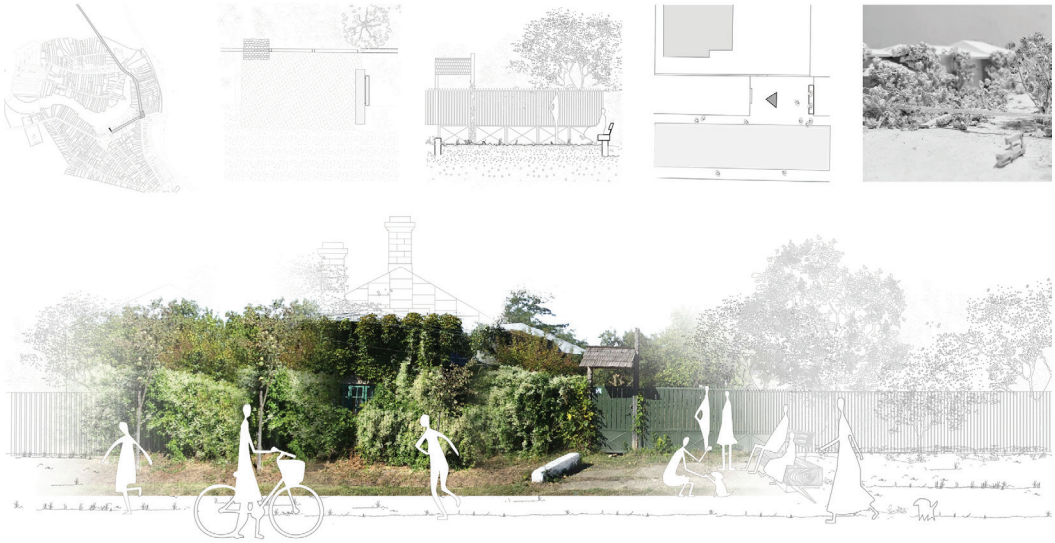

Fig. 6. Fragment din cercetarea realizată de studenții M. Dumitru, I. Roșca. / Excerpt from the research by students M. Dumitru, I. Roșca.
Sursa/ Source: Design studio 22, Prof. Andra Panait, UAUIM, 2025.

Fig. 7. Fragment din cercetarea realizată de studenții D. Corol, D. Borșa. / Excerpt from the research by students D. Corol, D. Borșa
Sursa/ Source: Design studio 22, Prof. Andra Panait, UAUIM, 2025.

Aceeași logică operațională se extinde asupra infrastructurii colective. Reutilizarea adaptivă a unei case abandonate repară o discontinuitate din țesutul satului prin introducerea unor funcțiuni domestice comune, printre care o bucătărie de vară și o seră. Aceste spații susțin activități recurente precum cultivarea, prepararea hranei și întâlnirile informale, sporind în același timp reziliența locală în fața incertitudinilor sezoniere și economice. Continuitatea este produsă prin consolidarea practicilor comunitare cotidiene, mai curând decât prin evenimente publice ocazionale (Fig. 8).

Proiectul care combină locuința cu atelierul unui sculptor demonstrează modul în care activitățile productive pot structura timpul arhitectural. Atelierul susține acumularea treptată a cunoașterii meșteșugărești prin producție repetitivă și transmitere între generații, iar spațiile de expunere oferă vizitatorilor un acces selectiv la acest proces, fără a transforma producția în spectacol. Atelierele sezoniere desfășurate în aer liber introduc intervale temporare de activitate colectivă care completează ritmul continuu al vieții domestice și productive, integrând producția culturală în structura temporală cotidiană a satului (Fig. 9).

Sinteză comparativă

Privite împreună, proiectele arată că performanța temporală este produsă prin două strategii spațiale complementare. Intervențiile din peisaj organizează durata în principal prin mișcare, praguri și variabilitate ecologică, în timp ce intervențiile din sat generează continuitate prin repetiție, întreținere și rutine cotidiene. În ambele categorii, proiectele reușite concretizează timpul prin practici recurente, utilizare adaptivă și grijă pe termen lung. Valoarea arhitecturală depinde astfel în mai mică măsură de expresia formală și mai mult de capacitatea organizării spațiale de a se sincroniza cu procesele de mediu, memoria colectivă și tiparele cotidiene ale locuirii.

The same operational logic extends to collective infrastructure. The adaptive reuse of an abandoned house repairs a discontinuity in the village fabric by introducing shared domestic functions, including a summer kitchen and greenhouse. These facilities support recurring activities such as cultivation, food preparation, and informal gathering while simultaneously increasing local resilience to seasonal and economic uncertainty. Continuity is therefore produced through the reinforcement of everyday communal practices rather than through occasional public events (Fig. 8).

The project combining a dwelling with a sculptor's workshop demonstrates how productive activities can structure architectural time. The workshop supports the gradual accumulation of craft knowledge through repetitive making and intergenerational transmission, while exhibition spaces selectively expose visitors to this process without transforming production into spectacle. Seasonal outdoor workshops introduce temporary periods of collective activity that complement the continuous rhythm of domestic and productive life, integrating cultural production into the everyday temporal structure of the village (Fig. 9).

Comparative Synthesis

Taken together, the projects demonstrate that temporal performance is generated through two complementary spatial strategies rather than two opposing categories. Landscape interventions primarily organize duration through movement, thresholds, and ecological variability, whereas village interventions generate continuity through repetition, maintenance, and everyday routines. Across both groups, successful projects avoid representing time as an abstract concept and instead materialize it through recurring practices, adaptive use, and long-term care. Architectural value therefore depends less on formal expression than on the capacity to synchronize spatial organization with environmental processes, collective memory, and everyday patterns of inhabitation.

Fig. 8. Fragment din cercetarea realizată de studenții A. Tonciu, T. Onuț, I. Popescu, E. Șerban. / Excerpt from the research by students A. Tonciu, T. Onuț, I. Popescu, E. Șerban. Sursa/ Source: Design studio 22, Prof. Andra Panait, UAUIM, 2025.

Fig. 9. Fragment din cercetarea realizată de studenții O. Mocanu, M. Enache, T. Petrea. / Excerpt from the research by students O. Mocanu, M. Enache, T. Petrea. Sursa/ Source: Design studio 22, Prof. Andra Panait, UAUIM, 2025.

Evaluare și discuții

Analiza rezultatelor atelierului prin intermediul grilei elaborate arată că durata structurală nu este obținută printr-o estetică formală statică, ci prin corelarea deliberată dintre intervenția arhitecturală și regimul temporal local. Distincția dintre timpul ancorat și timpul traversat se dovedește operațională, deoarece evidențiază vulnerabilitățile specifice și indicatorii de performanță proprii fiecărei categorii de intervenții.

Indicatori și implicații operaționale

Proiectele orientate către peisaj obțin rezultate constante în ceea ce privește orientarea și ritmul. Traseul funcționează aici ca un montaj cinematografic al duratelor, în care pragurile succesive, drum, pod, platformă, ponton modulează ritmul corporal. În aceste medii, urmele sezoniere sunt asumate explicit: variațiile de mediu, precum noroiul, patina sau inundațiile, devin indicatori activi ai timpului ecologic, mai curând decât semne ale degradării structurale.

Riscul operațional major al intervențiilor în peisaj constă însă în alunecarea către o scenografie turistică pur estetizată. O platformă publică bine proiectată nu produce o durată autentică atunci când rămâne desprinsă de practici locale repetabile, precum deplasarea regională, pescuitul sau monitorizarea resurselor.

Intervențiile din sat prezintă, în schimb, un alt set de indicatori logistici. Repetabilitatea este deosebit de solidă, deoarece proiectele se conectează direct la infrastructura domestică a rutinelor zilnice (gătit, întreținerea curții, producție meșteșugărească). Orientarea funcționează aici la scară micrologistică, prin reducerea efortului fizic și optimizarea tiparelor de utilizare pentru populația vârstnică. Patina și reparațiile minore asociate acestor spații indică o grijă activă și continuă, în locul unei conservări de tip muzeal.

Assessment. Discussions

Analyzing the studio outcomes through the developed rubric reveals that structural duration is not achieved through static formal aesthetics, but through a calculated alignment between an architectural intervention and the local temporal regime. The distinction between anchored time and traversed time proves operational because it highlights the specific vulnerabilities and performance indicators of each intervention family.

Indicators and Operational Implications

Landscape projects consistently excel in terms of orientation and rhythm. Here, the route functions as a cinematic montage of durations where sequential thresholds (road–bridge–platform–pontoon) modulate bodily pace. In these environments, seasonal traces are explicitly welcomed; environmental variations (mud, patina, flooding) become active indicators of ecological time rather than signs of structural failure.

However, the critical operational risk for landscape interventions is the tendency to slide into purely aestheticized tourist scenography. A well-designed public platform fails to produce authentic duration if it is disconnected from repeatable, localized practices (such as regional transit, fishing, or resource tracking).

Conversely, village interventions present a different set of logistical indicators. Repeatability is particularly evident in the village because the projects plug directly into the domestic infrastructure of daily routine (cooking, yard maintenance, craft production). Orientation in these projects operates micro-logistically by minimizing physical strain and optimizing behavioral patterns for aging populations. The patina and minor repairs associated with these spaces signify active, ongoing care rather than museum-like preservation.

Interpretarea critică a riscurilor și a mecanismelor de administrare

Evaluarea comparativă evidențiază o diferență fundamentală în privința întreținerii și a actorilor responsabili de administrare. Intervențiile din peisaj sunt deosebit de vulnerabile: fiind amplasate în spații publice sau în zone naturale periferice, ele se degradează rapid atunci când responsabilitatea întreținerii periodice rămâne neclară. Viabilitatea lor depinde de comenzi publice, alocări municipale sau forme instituționale explicite de administrare, capabile să împiedice transformarea timpului într-un factor al degradării.

Intervențiile din sat sunt expuse unui alt tip de risc: tratarea comunității ca subiect abstract și idealizat. Proiectarea unor centre comunitare sau a unor bucătării productive fără asocierea lor cu un actor local concret, o familie-gazdă, un ONG local sau o asociație de vecinătate, poate conduce la abandonarea intervenției. Întreținerea acestor spații poate fi integrată în gesturile cotidiene ale grijii domestice, însă proiectul trebuie să definească încă de la început un mecanism explicit de activare pentru a rămâne viabil.

Concluzii

Dovezile empirice obținute prin experimentele desfășurate în atelierul de la Comana arată că microarhitecturile din ecosistemele rurale nu produc permanență structurală prin rezistență la timp, ci printr-o negociere calculată cu acesta. Prin diferențierea dintre timpul ancorat și timpul traversat, cercetarea depășește paradigmele convenționale ale conservării arhitecturale, care transformă adesea spațiul vernacular într-un exponat muzeal static sau într-un decor turistic superficial. Rezultatele indică, în schimb, că „arhitectura minoră” funcționează ca o infrastructură deschisă.

Critical Interpretation of Risks and Management

The comparative evaluation underscores a fundamental dichotomy regarding Maintenance and Management Actors. Landscape interventions are highly precarious; because they exist in public or peripheral natural zones, they fail rapidly if responsibility for periodic upkeep remains vague. They fundamentally require public commissioning, municipal allocation, or formalized institutional management to prevent time from becoming an agent of degradation.

On the other hand, village interventions risk failing due to a different mechanism: treating the community as an abstract, idealized subject. Designing communal hubs or productive kitchens without anchoring them to a concrete local actor (a specific host family, a localized NGO, or a neighborhood association) dooms the architecture to abandonment. While village maintenance can be seamlessly absorbed into the daily gestures of personal care, the intervention must establish an explicit activation mechanism from its inception to remain viable.

Conclusions

Analysis of the experimental design proposals developed in the Comana studio suggests that minor architectures in rural ecosystems do not generate structural permanence through a resistance to time, but through a calculated negotiation with it. By differentiating between anchored and traversed time, this research moves beyond standard architectural preservation paradigms, which frequently freeze vernacular space into a static museum piece or a superficial tourist backdrop. Instead, the findings critically indicate that „minor architecture” functions as an open infrastructure.

Corelarea acestor rezultate cu cadrul teoretic este în acord cu perspectiva lui Heidegger (1971) asupra locuirii: proiectele dezvoltate în sat arată că o clădire dobândește durată atunci când limitele sale spațiale sunt integrate activ în ritualurile cotidiene și repetitive ale reparației și întreținerii locale. Atunci când actorii responsabili de întreținere rămân abstracți, arhitectura se degradează rapid, susținând observația lui Jeremy Till (2009) potrivit căreia proiectarea nu poate controla integral, încă de la planșetă, ciclurile vieții sociale și materiale.

Rezultatele intervențiilor orientate către peisaj pun, de asemenea, sub semnul întrebării ipotezele moderniste clasice privind percepția spațială. Giedion (1967) acorda prioritate mișcării continue și succesiunii punctelor de vedere; cadrul nostru de evaluare arată că, în peisajele fragile, durata este produsă prin dialectica dintre mișcare și oprire. Așa cum sugerează Careri (2002/2017) și de Certeau (1984), mersul construiește experiența spațiului prin deplasare, în timp ce pragul, platforma sau podul fixează această experiență într-un loc precis și recognoscibil. Proiectele testate arată că, prin încetinirea ritmului corporal, arhitectura materializează ceea ce Pallasmaa (2012) numește „acumularea memoriei", făcând transformările ecologice, variațiile nivelului apei și patina inteligibile corpului uman.

Aceste rezultate deschid o discuție mai amplă despre modelele pedagogice utilizate în educația arhitecturală și despre strategiile de regenerare rurală. Atelierele contemporane de proiectare trebuie să se îndepărteze de evaluarea proiectelor ca geometrii formale statice și să le trateze drept ipoteze dinamice, cu o performanță temporală măsurabilă.

Cercetările viitoare trebuie să examineze critic posibilitatea extinderii acestor intervenții minore la alte scări. Microarhitecturile reușesc să ancoreze memoria comunitară locală și să ghideze traversările peisajului prin intervenții punctuale, însă rămâne incert modul în care

When correlating these results with the theoretical framework, we observe a connection with Heidegger's (1971) perspective on dwelling; the successful village projects suggest that a building acquires duration when its spatial boundaries are actively integrated into the daily, repetitive rituals of localized repair and maintenance. Conversely, when maintenance actors are left abstract, the architecture immediately decays, proving Jeremy Till's (2009) assertion that design cannot control social and material life cycles from the drawing board alone.

Furthermore, the outcomes from the landscape-oriented crossings challenge classical modernist assumptions regarding spatial perception. While Giedion (1967) prioritized continuous movement and shifting viewpoints, our evaluation framework shows that in fragile landscapes, duration is produced through the dialectic between movement and the pause. As Careri (2002/2017) and de Certeau (1984) suggest, walking constructs the experience of space through movement, while a threshold, platform, or bridge anchors that experience in a specific and recognizable place. The projects tested here show that by slowing down body pace, architecture materializes what Pallasmaa (2012) identifies as the „accumulation of memory," rendering ecological transformations, water-level shifts, and patina intelligible to the human body.

These findings open up broader debates regarding the pedagogical models utilized in architectural education and rural regeneration strategies. Contemporary design studios must move away from evaluating projects as static, formal geometries, and instead treat them as dynamic hypotheses with measurable temporal performativity.

Future research should critically address the scalability of these minor interventions. While micro-architectures succeed in anchoring localized community memory and guiding landscape crossings on a punctual scale, it remains uncertain how these fragmented interventions can be

asemenea proiecte fragmentare pot fi integrate sistematic în planificarea macro-regională, în urbanismul bazat pe patrimoniu sau în strategiile de adaptare climatică pe termen lung discutate de Barber (2020).

Clarificarea acestei probleme necesită un studiu longitudinal post-ocupare, desfășurat pe parcursul mai multor cicluri sezoniere. O asemenea verificare de teren ar furniza date empirice despre modul în care aceste structuri îmbătrânesc, se adaptează și trec de la statutul de experimente conceptuale de proiectare la cel de elemente active, capabile să producă și să susțină o durată locuibilă pentru comunitățile rurale vulnerabile.

systematically integrated into macro-regional planning, heritage-led urbanism, or long-term climate adaptation frameworks as discussed by Barber (2020).

To fully resolve this tension, a longitudinal, post-occupancy study spanning multiple seasonal cycles is required. Such field verification would provide critical empirical data on how these structures age, adjust, and transition from conceptual design experiments into active agents that produce and sustain habitable duration for vulnerable rural communities.

Referințe / References

Barber, D. A. (2020). *Modern architecture and climate: Design before air conditioning*. Princeton University Press.

Careri, F. (2017). *Walkscapes: Walking as an aesthetic practice* (S. Piccolo, Trans.). Culicidae Architectural Press. (Original work published 2002)

de Certeau, M. (1984). *The practice of everyday life* (S. Rendall, Trans.). University of California Press.

Giedion, S. (1967). *Space, time and architecture: The growth of a new tradition* (5th ed., rev. and enl.). Harvard University Press.

Heidegger, M. (1971). Building dwelling thinking. In A. Hofstadter (Trans.), *Poetry, language, thought* (pp. 141–160). Harper & Row.

Pallasmaa, J. (2012). *The eyes of the skin: Architecture and the senses* (3rd ed.). Wiley.

Sadler, S. (2005). *Archigram: Architecture without architecture.* MIT Press.

Till, J. (2009). *Architecture depends.* MIT Press.